

OneWorld eindredactie – info en tips voor freelancers

Taal is ons vehikel, ons gouden ei én ons wapen. Binnen onze thema's maken wij bepaalde keuzes die niet (altijd) hetzelfde zijn als die van andere media. Hieronder uitleg over de antikoloniale en inclusieve taal die OneWorld gebruikt, een greep uit ons Stijlboek en een checklist die je kunt nalopen voordat je je stuk inlevert.

OneWorld hanteert doorgaans het [Witte Boekje](#). Soms wijkt onze redactie hiervan af.

1. Taalgebruik

De Nederlandse taal is doorspekt met kolonialisme, stigmatisering, en een wit, westers, mannelijk, heteronormatief perspectief. OneWorld wil rechtvaardig omgaan met woorden en heeft [koloniale taal](#) en [migratietaal](#) vaarwel gezegd. Ook aan [validistische](#), [transfobe](#), [homofobe](#) en [genderongelijke](#) taal proberen we een einde te maken. Hieronder de hoofdpunten op een rij.

Koloniale taal vermijden ->

Een stem/gezicht geven	->	een podium bieden (mensen hebben al een gezicht en stem)
Empoweren/empowerment	->	vermijden of eventueel: versterken
Etnisch	->	wordt vaak gebruikt als 'exotisch' of 'niet-westers' (vermijden)
Inheems	->	i.p.v. 'inheemse bevolking' liever 'oorspronkelijke bewoners'. (Uitzondering: in Latijns-Amerika noemen oorspronkelijke bewoners zichzelf <i>indigenas</i> , een bevochten term. Dus in Latijns-Amerikaanse context kan het, maar zorg dat het geen synoniem wordt voor 'primitief')
Derde Wereld	->	vermijden. Alternatieven 'het Zuiden'/'global South' zijn ook niet correct
Derdewereldland	->	vermijden (evt. lagelonenland)
Lokaal	->	weglaten of concreet maken: 'uit het dorp', 'Tanzaniaanse', etc.
Minderheid	->	gaat het écht om een minderheid? Of bedoel je: gemarginaliseerde mensen / een gemarginaliseerde groep (vrouwen, niet-witte mensen)?
Stam	->	klinkt primitief en klopt vaak niet. Liever: gemeenschap/volk

wat is het alternatief (en waarom?)

Stigmatiserende migratietaal vermijden -> waarom?

Vluchtelingenstroom/massa	->	zo worden vluchtelingen ontmenselijkt
Illegale vluchteling	->	is onmogelijk, 'vluchteling' is een beschermd status. Én migratie is een mensenrecht.
Illegale migrant	->	migreren is geen misdaad, dus ook een incorrecte term die criminaliseert
Illegalen	->	mensen zijn niet illegaal. Mensen kunnen de vereiste papieren niet hebben. Beter daarom: 'ongedocumenteerde mensen'

Inclusief taalgebruik (vermijd ook validisme)

- 'Transgender' is geen zelfstandig naamwoord, daarom schrijven we 'transgender personen/mensen' of 'transgender vrouw of man'. 'Trans vrouw' of 'trans man' komt met een spatie, [waarom](#) lees je hier.
- Gehandicapte/invaliden als zelfstandig naamwoord -> zeg: man/vrouw/persoon met een (lichamelijke/verstandelijke/geestelijke) beperking.
- Woorden als 'gestoord', 'achterlijk', 'idiot' of 'debiel' hebben een oorsprong in psychische aandoeningen, en worden gebruikt om 'raar', 'bizar' of 'belachelijk' mee te zeggen. Pas daarmee op.
- Ook wordt een moordenaar of racist vaak een 'gevaarlijke gek' genoemd; dat is stigmatiserend: door racisten idiot/achterlijk te noemen bestrijd je racisme en geweld met validisme.

2. Een selectie uit ons Stijlboek

Aanhalingstekens en cursivering

- **Cursief:** titels van boeken, kranten, tijdschriften, tv-programma's, films, en Engelse (of anderstalige) termen als ze voor het eerst worden genoemd.
- **Letterlijk citaat:** dubbele aanhalingstekens (zesjes en negentjes). We plaatsen aanhalingstekens vóór de komma en na de punt. Dus: *"We zien een mooie oogst tegemoet", zegt Abdullah Traore. "Maar dan moet het weer wel meewerken."*
- **Citaten uit andere media** of van bijv. website: enkele aanhalingstekens.
- Als alleen een **(paar) woord(en) wordt aangehaald** in de indirecte rede, komt het tussen enkele aanhalingstekens: *Volgens Mariska is dit 'uitdaginkje' precies wat ze nodig heeft.*
- Als een (volledig) citaat **na een dubbele punt** komt, volgen dubbele aanhalingstekens én een hoofdletter. *Woordvoerder De Vries voegt toe: "Wat mij betreft gaan we het helemaal anders aanpakken."*
- **Namen van organisaties** en stichtingen zijn zonder aanhalingstekens.

Schrijfwijzen

Anglicismen: sluipen er gauw in: De globale crisis → de mondiale crisis. Ook is iemand in het Nederlands (meestal) 'hoogleraar' in plaats van (het Amerikaanse) 'professor'. Engelse termen en woorden proberen we ook zoveel mogelijk te vermijden.

Hoofdletters: verplicht als het om een naam gaat: CDA, KLM, ING. Zaken, functies, rangen en dingen in onderkast: cd, tv, ngo, wao, mkb.

Aardrijkskundige namen uit het Arabische taalgebied, het Midden-Oosten, Afrika en Indonesië doorgaans met de U in plaats van de OE: Sudan, Uganda en Burundi. Máár: Oekraïne en niet Ukraïne.

Aanspreekvorm: waar we de lezer letterlijk aanspreken, gebruiken we 'je' en geen 'u'.

3. Checklist

Opbouw & formulering

- Valt het intro met de deur in huis en is het helder wat de lezer kan verwachten?
- Wordt snel duidelijk waar het verhaal over gaat, en wat de aanleiding is voor publicatie? Wordt snel duidelijk waarom dit *OneWorld* is (en geen regulier nieuwsbericht)?
- Staat de belangrijkste informatie in het begin van het stuk? (Online) lezers lezen niet altijd het hele stuk uit, 'bewaar' dus geen essentiële info tot het laatst.
- Is het verhaal rond, zonder onnodige uitweidingen, met een krachtig einde?
- Zijn zinnen en alinea's niet te lang? En wordt er niet te veel jargon gebruikt?
- Zijn de zinnen actief geschreven, niet nodeloos passief?
- Is het taal- en woordniveau te begrijpen voor een brede doelgroep?
- Is de vorm van het stuk duidelijk: analyse, opinie, reportage, betoog, etc.? Wisselt het stuk niet halverwege van vorm en/of tijd (verleden vs. tegenwoordige tijd)?

De toon en de lezer

- Is de tekst concreet waar nodig? Verrijk eventueel met concrete voorbeelden.
- Wordt de lezer aangesproken of op een bepaalde manier 'betrokken' bij het verhaal?
- Heeft het stuk een prikkelende, actieve, concrete titel, die lezers aanspreekt?

Feiten en bronnen

- Zijn feiten en bronnen gecheckt? Wordt overal de bronvermelding vermeld?
- Worden directe bronnen netjes geïntroduceerd, met voor- en achternaam, tenzij duidelijk aangegeven waarom niet? Komen er anonieme bronnen aan bod? Zijn in dat geval de volledige gegevens bekend, en aan de redactie overgedragen (worden beveiligd bewaard)?